

Virtain kaupunki

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON ASIAKASMAKSUT

Perusturvalautakunta 29.1.2019 § 12 /2019

Taloussuunnittelija

17.1.2019

Sisällys

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen periminen.....	2
Kunnallisen terveydenhuollon asiakasmaksujen maksukatto.....	2
Terveydenhuollon asiakasmaksut	3
Poliklinikka.....	3
Lääkärivastaanotto	3
Yksityislääkärin lähetteisiin perustuvat palvelut	3
Lääkärintodistukset	3
Sarjassa annettava hoito	4
Fysioterapia	4
Muu terapia	4
Vuodeosasto	4
Suunterveydenhuollon asiakasmaksut.....	5
Sosiaalihuollon asiakasmaksut	6
Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut.....	6
Palvelupäätös ja asiakasmaksupäätös:.....	6
Ateriamaksu:.....	6
Poissaolo:.....	6
Kehitysvammaisten erityishuollon asiakasmaksut.....	6
Louherinteen ryhmäkodin maksut:	6
Ruhalakodin maksut	7
Perhehoito	7
Tilapäinen perhehoito	8
Asiakasmaksut koti- ja vanhustyö	8
Kotihoidon maksut	8
Tilapäinen kotihoito.....	9
Säännöllinen kotihoito.....	9
Tukipalvelut	10
Palveluseteli.....	12
Omaishoidon tuen palkkiot	12
Aikuiset (yli 21-vuotiaat).....	13
Lapset ja nuoret (0-20-vuotiaat).....	13
Lyhytaikais-, päivä- ja yöhoito	13
Tehostettu palveluasuminen	14
Laitoshiito	15
Huomioitavaa	15

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen periminen

Palveluista perittävät asiakasmaksut määräytyvät sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas-maksuista annetun lain ja asetuksen sekä niihin myöhemmin tehtyjen muutosten perusteella (734/1992, 912/1992).

Kotihoidon tukipalvelujen maksuista sekä asumispalvelumaksuista ei ole erikseen säädetty asiakasmaksuissa tai -asetuksessa (734/1992, 912/1992), joten kunta voi periä niistä päättämänsä maksun. Kunnan tulee kuitenkin ottaa maksuja määritellessään huomioon lainsäädännössä olevat maksuja koskevat yleissäännökset.

Sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksut vuodelle 2018 vahvistaa Virtain kaupungin perusturvalautakunta ja asiakasmaksut perii Virtain kaupunki.

Kunnallisen terveydenhuollon asiakasmaksujen maksukatto

Kunnallisen terveydenhuollon asiakasmaksuissa on kalenterivuositainen maksukatto. Maksukaton kertymäkausi on kalenterivuosi. Maksukatto vuonna 2018 on 683€. Maksukaton ylittymisen jälkeen ovat maksukattoon sisältyvät palvelut maksuttomia kalenterivuoden loppuun lukuun ottamatta lyhytaikaista laitoshoidoa.

Maksukattoon lasketaan mukaan

- terveyskeskuksen avosairaanhoidon lääkäripalvelujen maksut
- fysioterapiamaksut
- sarjahoidon maksut
- sairaalan poliklinikkamaksut
- päiväkirurgian maksut
- lyhytaikaisen laitoshoidon maksut terveydenhuollon ja sosiaalihuollon laitoksissa
- yö- ja päivähoidon maksut
- kuntoutushoidon maksut.

Huomioitavaa on, että maksukattoon ei lasketa mukaan maksuja hammashoidosta, sairaankuljetuksesta, lääkärintodistuksista eikä yksityislääkärin läheteellä tehdyistä laboratorio- ja kuvantamistutkimuksista. Maksukattoon ei myöskään lasketa tulosidonnaisia maksuja eikä maksuja, jotka on korvattu asiakkaalle esimerkiksi toimeentulotuesta tai tapaturmavakuutuksen perusteella.

Terveystalvelujen käyttäjän on itse seurattava maksukaton täyttymistä. Maksukaton täytyttyä asiakas saa maksukaton piiriin kuuluvat palvelut pääsääntöisesti maksutta. Lyhytaikaisesta laitoshoidosta peritään enintään 22,50 euron hoitopäivämaksu.

Terveydenhuollon asiakasmaksut

Poliklinikka

Lääkärivastaanotto

Lääkärikäynti 20,60 €

Samassa terveyskeskuksessa maksu voidaan periä enintään kolme kertaa kalenterivuodessa. Sotaveteraaneilta ei peritä maksua.

Reseptien uusiminen kiirevastaanottona 20,60 €

Erikoislääkärin poliklinikkamaksu 41,20 €

Käyttämättä tai perumatta jätetystä lääkärinvastaanottokäynnistä peritään 15 vuotta täyttäneiltä 50,80 €.

Yksityislääkärin läheteisiin perustuvat palvelut

Erikoislääkärin vastaanotto	41,20 €
Ultraäänitutkimus	41,20 €
Röntgentutkimus+ cd-maksu	41,20 € + 10,00 €
Lausuntomaksu	20,00 €
Ortopantomografia+ cd-maksu	41,20 € + 10,00 €
Magneettikuvaus	
perus	315,00 €
laaja	395,00 €
Holter-tutkimus	125,00 €
unitutkimus	148,00 €
Cd-tallennusmaksu	10,00 €

Lääkärintodistukset

Lääkärinlausunto ajokyvystä	61,00 €
B-todistusmaksu	50,80 €
C-todistusmaksu	50,80 €
E-todistusmaksu	50,80 €
Englanninkielisen todistuksen maksu	50,80 €
Muu todistusmaksu	50,80 €
Saksankielisen todistuksen maksu	50,80 €
T-todistusmaksu	50,80 €
Viranomaisen määräämä todistus	25,73 €
Viranomaisen pyytämä todistus	16,25 €

Maksua ei peritä, kun todistus liittyy hoitokäyntiin, esimerkiksi sairauslomatodistus työnantajalle. Maksua ei peritä nuorison terveystodistuksesta, joka on koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon käyntien yhteydessä kerättyihin tietoihin perustuva terveystodistus. Valmiiksi laaditusta todistuksesta yms. määrätty maksu peritään asiakkaalta, vaikka hän ei sitä sovitun toimitushetken jälkeen enää tarvitsisikaan. Todistusmaksut eivät kerrytä vuotuista maksukattoa.

Sarjassa annettava hoito

Sarjassa annettavasta hoidosta, kuten jatkuvasta polikliinisestä antibioottihoidosta, haavahoidosta, dialyysihoidosta, lääkinällisestä kuntoutuksesta, hyposensibilisaatio-, puhe- ja äänihäiriö-, säde- ja sytostaattihoidosta, toimintaterapeutin sarjahoito sekä muusta vastaavasta hoidosta voidaan periä enintään 11,40 euroa hoitokerralta. Maksu peritään enintään 45 hoitokerralta kalenterivuodessa.

Sarjassa annettavan hoidon kertamaksu 11,40 € / krt

Fysioterapia

Yksilökohtainen fysioterapia 11,00 € / krt
Ryhmäkuntoutus 25,00 € / 10 krt
Allasryhmien allasmaksu 25,00 € / 10 krt
Allasmaksu 10,00 € / krt

Muu terapia

Ravitsemusterapia 10,00 €/kerta
Jalkaterapeutin/ jalkojenhoitajan käyntimaksu 29,50 €/ 45 – 60 min
14,75 €/ 30 min

Vuodeosasto

Lyhytaikainen laitoshoido 48,90 €/hoitopäivä
Hoitopäivämaksu maksukaton ylittymisen jälkeen 22,50 €/hoitopäivä
Kuntoutusjakso 16,90 €/hoitopäivä
Omaishoitajan vapaan aikaiset palvelut 11,40 €/päivä
Päivä- ja yöhoito 22,50 €/vrk *

Hoitopäivällä tarkoitetaan laitoshoidon tulopäivää, sen jälkeen kertyviä hoitovuorokausia ja laitoksesta lähtöpäivää (asiakasmaksuasetus 2 §).

Suunterveydenhuollon asiakasmaksut

Terveyskeskuksen hammashoito on maksutonta alle 18-vuotiaille. Veteraanien hammashoito on maksutonta tarkastuksen, ehkäisevän hoidon ja proteeseihin liittyvän kliinisen työn osalta.

Hammashuollon perusmaksu käynniltä on, kun hoidon antaa:

Suuhygienisti	10,20 €
Hammaslääkäri	13,10 €
Erikoishammaslääkäri	19,20 €

Perusmaksun lisäksi hampaiden hoidosta ja tutkimuksesta peritään erillisiä toimenpide-maksuja. Maksujen suuruus määräytyy hoidon vaativuuden ja aikaa vievyyden mukaan. Maksujen perusteena käytetään Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämää kansallista Suun ja terveydenhuollon toimenpideluokitusta.

Yhteistoiminta-alueella toimenpidemaksut ovat seuraavat:

Tarkastus	18,90 - 37,50€
RTG-tutkimukset	8,40 - 18,90 €
Paikkaushoito	18,90 – 54,90 €
Puudutus	8,40 €
Juurinhoito / hoitokerta	18,90 – 54,90 €
Hammaskiven poisto	18,90 – 54,90 €
Hampaan poisto	18,90 – 54,90 €

Käyttämättä tai perumatta jätetystä hammaslääkärinvastaanottokäynnistä peritään 50,80 €.

Sosiaalihuollon asiakasmaksut

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut

Tämän taksan mukaista asiakasmaksua peritään niiltä yli 18-vuotiailta asiakkailta, joille on myönnetty asumispalvelupaikka päihde- ja mielenterveyssyistä. Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta yksilöllisin maksusitoumuksin.

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujat asuvat tarvitsemansa tuen, hoivan ja hoidon perusteella joko itsenäisesti tai tukiasunnossa, palveluasunnossa (tukea päiväaikaan), tehostetussa palveluasumisessa (tuki 24 h/vrk), perhehoidossa (sosiaalihoitolain mukainen perhehoito) tai laitoshoidossa (psykiatrisen sairaala).

Palvelupäätös ja asiakasmaksupäätös:

Säännöllisen tuetun asumisen palvelun ja muiden asumispalvelujen myöntämisestä tehdään aina viranhaltijan päätös. Kuntouttava asumispalvelu perustuu yksilölliseen palvelu- ja kuntoutussuunnitelmaan, kuntoutumisen jatkuvaan seurantaan ja arviointiin ja asiakkaan palveluohjaukseen. Asumispalvelupaikan myöntämisen yhteydessä määritellään asiakkaalta perittävä asiakasmaksu hänen toimittamiensa tulo- ja menoselvitysten perusteella.

Vuokra:

Asumispalvelun piirissä oleva asukas tekee vuokrasopimuksen palveluntuottajan kanssa ja maksaa tälle sopimuksen mukaisen vuokran.

Ateriamaksu:

Asiakas maksaa palveluntuottajalle ateriamaksun saamastaan ateriapalvelusta.

Poissaolo:

Asiakasmaksu peritään käyttäjästä johtuvan tilapäisen keskeytyksen ajalta. Jos palvelu keskeytyy yli viideksi päiväksi, ei kuukausimaksua peritä viisi päivää ylittävältä osalta. Jos palvelu keskeytyy Virtainkaupungista johtuen lyhyemmäksi ajaksi, tai käyttäjä on laitoshoidossa, ei maksua peritä myöskään mainitun viiden päivän ajalta. Jos palvelu on keskeytyksissä koko kuukauden, ei maksua peritä lainkaan.

Maksujen tarkistus: Mikäli asiakkaan tai perheen maksukyky oleellisesti muuttuu kesken vuotta (tulojen muutos enemmän kuin 5 %), tarkistetaan kuukausimaksu tulojen mukaisesti. Palvelusta perittävä maksu ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Kehitysvammaisten erityishuollon asiakasmaksut

Kehitysvammaisen henkilön kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisesta ylläpidosta voidaan periä maksu alle 16-vuotiaalle annettavaa osittaista ylläpitoa lukuun ottamatta. Maksu voidaan periä henkilön maksukykyyn mukaan. Maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruisen. Ostopalveluista peritään maksut samoin perustein kuin kunnan itsensä tuottamista vastaavista palveluista. Maksut tulee pääsääntöisesti määrätä vain todellisen käytön mukaan ja asiakkaalla tulee olla mahdollisuus valita, käyttääkö hän palvelua vai ei. Erityishuollon asumispalveluissa asukkaalta voidaan periä ylläpitomaksu. Ylläpitomaksu määritellään sen mukaan, mitä palveluja asukas on käyttänyt. Asumispalveluissa ylläpitona voidaan pitää asumisesta sekä ravinnosta ja muusta ylläpidosta aiheutuvia kuluja.

Louherinteen ryhmäkodin maksut:

Ylläpitomaksu autetusta asumisesta	87 €/kk
Ylläpitomaksu ohjatusta asumisesta	40 €/kk

Lyhytaikainen asuminen:	15,50 €/asumispäivä
Tilapäinen hoito:	5,50 €/päivä
Lyhytaikainen asuminen omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajalta	11,40 €/vrk.

Edellä mainittujen kustannusten lisäksi asiakkaan syömistä aterioista peritään erillinen ateriamaksu. Ateriamaksut peritään asukkaalta sen mukaisesti, mitä aterioita hän syö. Aterioista perittävät hinnat ovat seuraavat:

Aamupala	1,30 €
Lounas	3,10 €
Päiväkahvi	0,80 €
Päivällinen	2,50 €
Iltapala	1,30 €

Louherinteen ryhmäkodin lounas maksaa ulkopuoliselle lounastajalle 5,20 €.

Ruhalakodin maksut

Ylläpitomaksu autetusta asumisesta	87 €/kk
Lyhytaikainen asuminen:	15,50 €/asumispäivä
Tilapäinen hoito:	5,50 €/päivä
Lyhytaikainen asuminen omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajalta	11,40 €/vrk.

Edellä mainittujen kustannusten lisäksi asiakkaan syömistä aterioista peritään erillinen ateriamaksu. Ateriamaksut peritään asukkaalta sen mukaisesti, mitä aterioita hän syö. Aterioista perittävät hinnat ovat seuraavat:

Aamupala	1,30 €
Lounas	3,10 €
Päiväkahvi	0,80 €
Päivällinen	2,50 €
Iltapala	1,30 €

Perhehoito

Sosiaalihuoltolain mukaan järjestetystä pitkäaikaisesta perhehoidosta peritään asiakasmaksua 65 % hoidettavan kuukausittaisista nettotuloista. Perhehoidossa oleva hoidettava maksaa omat terveydenhuoltomenonsa (mm. sairaalahoidon, kuntoutuksen, reseptilääkkeet, ambulanssikyydit) itse. Asiakasmaksuun voidaan hakea alennusta kunnalta edellä mainittujen kulujen perusteella. Perhehoitajan vapaan johdosta perhehoidossa asuvalle hoidettavalle ei saa tulla lisäkuluja. Perhehoitajan vapaan ajalta voidaan periä korkeintaan perhehoidon asiakasmaksun suuruinen summa.

Kehitysvammaisten erityishuollosta perittävät perhehoidon maksut määräytyvät sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 4 §:n 2 momentin mukaan. Mikäli perhehoito on sisällytetty henkilön erityishuolto-ohjelmaan, on erityishuolto maksutonta tietyin laissa mainituin poikkeuksin, mutta ylläpidosta voidaan periä maksu. Ylläpitomaksun suuruutta ei ole määriteltävä laissa. Tämän toimintaohjeen

mukaan erityishuoltona järjestettävästä pitkäaikaisesta perhehoidosta peritään ylläpitomaksu, joka on 481,50 euroa kuukaudessa. Ylläpitomaksu sisältää vuokran, ateriat sekä ylläpidon.

Vuokran suuruus on 131,50 € / kk (sis. vesi ja sähkö). Vuokran osuus ylläpitomaksusta on määritelty Kelan eläkkeen saajan asumistuen kriteerien mukaan seuraavasti:

perusomavastuu 51,31 € / kk ja vuokrasta 15 % on 80,19 € / kk (laskettu Kelan katsomasta enimmäisasumiskulusta 534,58 € / kk, Valtioneuvoston asetus eläkkeensaajan asumistuen määräytymisperusteista 2016).

Ateriamaksu on enintään 300 € / kk. Ylläpitomaksupäätöstä tehdessä otetaan huomioon asiakkaan yksilöllinen tilanne ateriamaksun osalta. Kokopäiväaterian hinta on 10 euroa ja osapäiväaterian hinta 5 euroa. Näitä maksuja käytetään määriteltäessä perhehoidon ateriamaksua. Ylläpidon osuus (sis. siivousaineet, hygieniaan liittyvät pesuaineet, wc-paperi) maksusta on 50 € / kk. Perhehoidossa asuvalta ei peritä työ- ja päivätoiminnan ateriamaksuja, niistä vastaa sijoittajataho. Perhehoidossa oleva maksaa omat terveydenhuoltomenonsa (mm. sairaalahoidon, kuntoutuksen, reseptilääkkeet, ambulanssikyydit) itse. Mikäli hänen omat varansa eivät riitä, hän voi hakea alennusta ylläpito- / asiakasmaksuihin. Perhehoitajan vapaan johdosta hoidettavalle ei saa tulla lisäkuluja. Perhehoitajan vapaan ajalta voidaan periä korkeintaan perhehoidon ylläpitomaksun suuruinen summa.

Tilapäinen ja osavuorokautinen perhehoito

Tilapäisestä ja osavuorokautisesta perhehoidosta peritään kunnan vahvistama asiakasmaksu.

Mikäli perhehoitoa järjestetään omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi, peritään asiakasmaksulain 6 b §:n mukainen maksu (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992).

Asiakasmaksut koti- ja vanhustyö

Asiakas on aina ensisijainen tietojen antaja, kun hänen asiakasmaksuja määritellään. Myös perheenjäsen tai muu asiamies voi asiakkaan luvalla tai edunvalvoja antaa pyydetyt tiedot. Mikäli tietoja ei saada asiakkaalta tai hänen edustajaltaan, voidaan tietoja pyytää yksilöidysti ja perustellusti eri tahoilta asiakasmaksulain 14a § perusteella.

Kotihoidon maksut

Kotihoidolla (sosiaalihuoltolaki 1301/2014 20 §) tarkoitetaan sosiaalihuoltolain 19 § tarkoittaman kotipalvelun ja terveydenhuoltolain 25 § tarkoittaman kotisairaanhoidon muodostamaa kokonaisuutta.

Kotihoidon palvelun myöntämisen edellytyksenä on, että

- asiakkaalle on tehty sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattilaisen tekemä palvelutarpeen arviointi yhteistyössä asiakkaan kanssa
- asiakkaan fyysinen, psyykinen, kognitiivinen tai sosiaalinen toimintakyky on selkeästi alentunut
- asiakas tarvitsee apua päivittäisissä toiminnoissa kuten ruokailut, peseytyminen, wc-käynnit, pukeutuminen, muu perushoito ja lääkehoidon toteutus
- asiakas tarvitsee sairautensa tai alentuneen toimintakykynsä vuoksi sairaanhoitoa tai arkikuntoutusta eikä kykene käyttämään kodin ulkopuolisia palveluja
- asiakas sitoutuu yhdessä laadittuun asiakassuunnitelmaan ja yhteistyöhön kotihoidon henkilökunnan kanssa.

Asiakkaan tullessa kotihoidon palveluiden piiriin, määritellään asiakasmaksu palvelun tarpeen arvioinnin mukaan.

Tilapäinen kotihoito

Tilapäisestä kotihoidosta niin vanhusasiakkailta kuin lapsiperheiltä peritään käyntiin käytetyn ajan mukainen kertamaksu (taulukko 1). Kotihoidon suorittama arviointikäynti on maksuton. (Asiakasmaksuasetus 3 §)
Taulukko1.

Kotihoidon tilapäinen käynti	
kotihoidon käynti	9,50 €
kotihoidon käynti 2–4h (ei sis.ksh:ta)	18,60€
kotihoidon käynti yli 4h (ei sis.ksh:ta)	37,20€
asiakasohjauksen arviointikäynti	maksuton
kotihoidon muu käynti*	maksuton
fysio- tai toimintaterapeutin muu käynti	9,50 €
ennaltaehkäisevä kotikuntoutus	9,50 €
kh:n lääkärin tai hammaslääkärin käynti	18,90 €

* omasta toiminnasta johtuva käynti tai muu ennaltaehkäisevä käynti

Erytistyöntekijöiden kertakäynnit (muistihoidtaja, sosiaaliohjaaja) ovat maksuttomia.

Sarjassa annettavasta kotikuntoutuksesta peritään 9 €/käynti. Maksua voidaan periä enintään 45 hoitokerralta kalenterivuodessa. (Valtioneuvoston asetus 773/2017, asiakasmaksuasetus 11 §)

Säännöllinen kotihoito

Mikäli hoidon tarve on hoito- ja palvelusuunnitelman mukaan (myös kotona tapahtuva hygieniapalvelu) säännöllistä, vähintään kerran viikossa tapahtuvaa, asiakas siirtyy säännöllisen kotihoidon piiriin (THL:n Kotihoidon rekisterin määritelmä 30.11.2011). Säännöllisen kotihoidon kuukausimaksu määritellään asiakkaan bruttotulojen, palveluun käytetyn ajan sekä perheen koon mukaan.

Kotihoidon asiakkaiden maksun perustana on suunniteltu kotihoitoon tarvittava tuntimäärä, joka on määriteltä hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Palvelun toteutuneita tuntimääriä seurataan ja tarvittaessa tehdään muutos maksupäätökseen (asiakasmaksu-asetus 3 §).

Asiakasmaksuasetuksen 3 § perusteella säännöllisen kotihoidon palvelujen kuukausi-maksu määritetään sekä vanhusasiakkailla että lapsiperheillä bruttotulojen, perheen koon ja annettuihin palveluihin käytetyn ajan mukaan seuraavasti (taulukko 2.): bruttotuloista vähennetään perheeseen mukainen tuloraja ja erotuksesta määrätään maksun kotihoidon käytön mukaan.

Taulukko 2.

Hiölmäärä	Tuloraja €	0–4 h/kk	5–10 h/kk	11–20 h/kk	21–30 h/kk	31–40 h/kk	yli 41 h/kk
1	576	11 %	15 %	23 %	30 %	32 %	35 %
2	1063	11 %	14 %	16 %	18 %	20 %	22 %
3	1667	6 %	10 %	12 %	14 %	16 %	18 %
4	2062	5 %	8 %	10 %	12 %	13 %	15 %
5	2496	4 %	8 %	9 %	11 %	12 %	13 %
6	2866	4 %	8 %	9 %	10 %	10,50 %	11 %

Kun henkilöitä on enemmän kuin kuusi, tulorajaa korotetaan 350 eurolla ja maksuprosenttia alennetaan 1 prosenttiyksiköllä kustakin seuraavasta henkilöstä.

Kuukausituloina otetaan huomioon palvelun käyttäjän sekä hänen kanssaan yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävän henkilön veronalaiset ansio- ja pääomatulot sekä verosta vapaat tulot. Jos kuukausittaiset tulot vaihtelevat, kuukausituloina otetaan huomioon viimeksi kuluneen vuoden keskimääräinen kuukausitulo. (Asiakasmaksuasetus 27 §)

Metsätulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/ 2005) 7 §:n 3 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto hehtaarilta kerrottuna metsämaan pinta-alalla. Tästä määrästä vähennetään 10 prosenttia ja metsätalouden korot. (Asiakasmaksuasetus 28 §)

Tuloina ei oteta huomioon lapsilisää, lapsen hoitotukea, kansaneläkelain mukaista lapsikorotusta, asumistukea, vammaistukea, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, ai-kuisopintorahaa, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, kuntoutusrahalain ylläpitokorvausta, työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea. (Asiakasmaksuasetus 29 §)

Jos puoliset asuvat samassa taloudessa ja molemmat saavat kotihoitoa, kummallekin tehdään erikseen päätös palvelusta sekä hoito- ja palvelusuunnitelma henkilökohtaisen oman palvelutarpeen perusteella.

Lisäksi tehdään päätös asiakasmaksusta. Maksusäännökset lähtevät siitä, että puolisoille määrätään yksi maksu. Tuolloin maksua määrättäessä henkilöluku on kaksi, palvelun määrä on molempien puolisoitten saaman palvelun määrä yhteensä ja tuloina otetaan huomioon molempien puolisoitten tulot. Maksupäätöksessä voidaan eritellä puolisoitten osuudet maksusta esimerkiksi jakamalla maksu puolisoitten saaman palvelun määrän suhteessa.

Maksukyvyyn mukaan määräytyvät maksut määrätään toistaiseksi. Maksu on kuitenkin tarkistettava silloin, kun palvelun käyttäjän tai perheen maksukyky on olennaisesti muuttunut; kun on ilmeistä, että maksua määrättäessä huomioon otettavat perheen olosuhteet ovat muuttuneet; maksu osoittautuu virheelliseksi; tai palvelu- ja hoitosuunnitelmaa muutetaan. (Asiakasmaksuasetus 31 §)

Tukipalvelut

Kotihoidon tukipalveluja järjestetään tarvittaessa. Ensisijainen tukipalvelun suorittaja on muu perheen jäsen tai omainen. Tukipalvelut eivät sisälly ruokakunnan tulojen ja henkilömäärän mukaan määräytyvään kotipalvelumaksuun.

Tukipalveluiden myöntämisen edellytyksenä on, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilainen on tehnyt palvelutarpeen arvioinnin yhteistyössä asiakkaan kanssa.

Ateriapalvelu voidaan myöntää, mikäli

- asiakas ei pysty liikkumaan kodin ulkopuolella (esimerkiksi tehdäkseen ruokaostoksia tai aterioidakseen palvelukeskuksessa) tai valmistamaan aterioitaan,
- asiakas tarvitsee ohjausta ruokailussa ja ravitsemustilan seurannassa, tai
- asiakkaalla on erityisruokavalio ja hän ei pysty itse valmistamaan erityisruokavalioaterioita

Kauppapalvelu voidaan myöntää henkilöille, joilla kaikki alla olevista kriteereistä:

- asiakas ei pysty itse tai läheisten avustamana asioimaan kaupassa
- asiakkaanläheiset eivät voi hoitaa asiakkaan kauppa-asioita hänen puolestaan

Kylvetyspalvelu (muualla kuin kotona) voidaan myöntää, mikäli

- kodin pesu-/ saunatilat ovat puutteelliset tai vaaralliset
- kotona peseytyminen ei onnistu avustajankaan turvin
- päiväkeskuksessa peseytyminen ei onnistu yhden avustajan turvin
- palvelua tarvitaan omaisen jaksamisen tukemiseksi (esimerkiksi omaishoitaja)

Päivätoiminnan myöntämisen edellytyksenä on, että

- asiakkaan fyysinen, psyykinen, kognitiivinen tai sosiaalinen toimintakyky on alentunut ja asiakas hyötyy tavoitteellisesta kuntoutustoiminnasta
- asiakkaalla on ohjauksen, valvonnan tai päivittäisissä toiminnoissa avun tarvetta
- asiakas kykenee toimimaan ryhmässä ja hyötyy ryhmätoiminnasta ja -kuntoutuksesta eikä ole yksilöllisen kuntoutuksen tarvetta

Siistimisen osalta palvelun myöntämisen edellytyksenä on, että

- asiakkaan toimintakyky on alentunut ja hän ei pysty pitämään kotiaan siistinä yksin, omaisten tai muun verkoston turvin
- asunnon siivoaminen itse ei onnistu terveydellisistä syistä
- ks. palveluseteli

Turvapalvelu voidaan myöntää henkilöille, joilla on joko

- kaatumisriski tai eksymisriski,
- turvattomuuden tunnetta,
- epävakaata terveydentilaa tai
- terveydellinen syy, joka realisoituessaan edellyttää toisen henkilön apua.

Kotona asumista tukevista palveluista peritään seuraavat maksut:

Taulukko 3.

	Tukipalvelu	€	
Ateriapalvelu	Kotiin kuljetettu ateria	8,50	krt
	Killinkosken kotiin kuljetettava ateria	7,50	krt
	Aterian kuljetus kotihoidon toimesta	3,00	krt
Asiointipalvelu	Asiointi tai kaupassa käynti	8,00	krt
Hygieniapalvelut	Muualla kuin kotona tapahtuva kylvetysapu	10,00	krt
Kuntosaliryhmä	Kuntosaliryhmä	8,00	krt
Pyykkihuolto	Pyykinpesu koneellinen	8,50	krt
Päivätoiminta	Päivätoiminta/ -keskus/ perhehoidon päivätoiminta	18,00	krt
Turvapalvelut	Turvapuhelin laitevuokra gsm	50,00	kk
	Turvapuhelin 3 G (alueelle, jossa huono kuuluvuus)	tulossa	kk
	Turvapuhelinhälytyskäynti päiväaika	30,00	krt
	GPS-paikannin, turvapalvelu hoitaa hälytyksen	75,00	kk
	GPS-paikannin, omaiset hoitavat hälytyksen	55,00	kk
	Turvapuhelimen asennusmaksu	50,00	krt
	Ovivalvonta-lisälaitte kpl	10,00	kk
	Paloilmaisain lisälaitte	8,00	kk
	Häkähälytin	10,00	kk
	Vuodevahti	15,00	kk
	Liikeilmaisain	13,00	kk
	Liesivahti (asennus sähköurakoitsijan toimesta)	tulossa	kk
Muu	Muu tukipalvelukäynti	68,52	krt

Takuueläkkeen saajille turvapuhelin on maksuton.

Palveluseteli

Kotihoito sisältää tarvittaessa kevyen päivittäissiistimisen (mm. tiskit, roskat, WC:n tarkistus). Varsinainen siivouspalvelu tulee tilata yksityiseltä palvelun tuottajalta.

Kotihoidon tueksi voidaan myöntää määrärahojen puitteissa palveluseteli toimintakyvyn ja tarveharkinnan (ks. tukipalveluiden kriteerit) mukaan. Palvelusetelin sisältö on kotihoidon tukipalvelua, johon voi kuulua mm. siistimistä, vuodehuoltoa, hygieni- tai asiointipalvelua sekä muuta hygienian kannalta välttämättömien tilojen siisteydestä huolehtimista kuten ruokailutilan, jääkaapin ja wc:n siisteydestä huolehtimista.

Valtiokonttorin sotainvalidin korvausprosentin mukainen maksuton siivous organisoidaan kotihoidosta tarvitseville.

Palveluseteli arvo:

- kotihoidon tukipalvelussa 22 €/h, kun bruttokuukausitulo on alle 1400 €/kk
- 15 €/h, kun bruttokuukausitulo on yli 1400 €/kk

Samassa taloudessa asuva puoliso nostaa kotihoidontukipalveluiden palvelusetelillä annettavan palvelun bruttotulorajaa 500 €/kk.

Omaishoidon tuen palkkiot

Hoitopalkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Laki määrittelee vähimmäispalkkion suuruuden. Hoitopalkkioon tulee vuosittain automaattisesti indeksikorotukset. Tuki jakautuu lasten ja nuorten 0-20 -vuotiaiden tukeen sekä aikuisten, yli 21 vuotta täyttäneiden tukeen.

Tuet maksetaan hoidon vaativuuden ja sitovuuden perusteella porrastaen täysin sadoin euroin lukuun ottamatta ylintä ylittävää tukea, ellei asiakas itse pyydä saada alempaa tukea (esim. verotukselliset syyt).

Lapset ja nuoret (0-20-vuotiaat)

Lasten ja nuorten omaishoidon tukeen ovat oikeutettuja vaikeasti vammaiset ja sairaat, joiden hoito terveyteen saman ikäiseen lapseen tai nuoreen verrattuna on erittäin vaativaa ja sitovaa. Asiantuntijaryhmässä tapahtuva arviointi tehdään kokonaisvaikutusten, ei yksittäisten kriteerien perusteella.

Arvioinnissa huomioidaan lapsen ikätasoa vastaava päivittäisen hoivan, huolenpidon ohjauksen ja valvonnan tarve. Lisäksi arvioidaan liikuntakykyä, kommunikaatiotaitoja sekä hoitotoimenpiteiden tarvetta.

Omaishoidon tukipäätös odottaa tarvittaessa niin kauan, kunnes mahdollinen lastensuojelun tarve on selvitetty. Omaishoidon tuki voidaan myöntää, jos lastensuojelun asiakkuus on avososiaalityön tukitoimena.

- Hoitoisuusluokka 1
  - Jatkuva hoidon tarve: tuki 399,91 (392,57) euroa
- Hoitoisuusluokka 2
  - Jatkuva ympärivuorokautisen hoidon tarve: tuki 561,10 (550,80) euroa
- Hoitoisuusluokka 3
  - Jatkuva vaativa ympärivuorokautisen hoidon tarve: tuki 799,82 (785,14) euroa
- Hoitoisuusluokka 4
  - Korotettu omaishoidon tuki: 1122,14 (1101,54) euroa

Aikuiset (yli 21-vuotiaat)

- Hoitoisuusluokka 1
  - Jatkuva hoidon tarve: tuki 399,91 (392,57) euroa
- Hoitoisuusluokka 2
  - Jatkuva ympärivuorokautisen hoidon tarve: tuki 561,10 (550,80) euroa
- Hoitoisuusluokka 3
  - Jatkuva vaativa ympärivuorokautisen hoidon tarve: tuki 799,82 (785,14) euroa
- Hoitoisuusluokka 4
  - Korotettu omaishoidon tuki: 1122,14 (1101,54) euroa
  -

Tarkemmat ohjeet Omaishoidon tuen toimintakäytännöt Virrat-Ruovesi -yhteistoiminta-alueella 1.1.2019 (Petulkt 29.1.2019).

Sijaishoito

Sijaishoitajalle maksetaan hoitokorvauksena 91,82 €/vrk.

Lyhytaikais-, päivä- ja yöhoito

Lyhytaikaisen hoidon tarpeen arvioinnin tekee aina sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattilainen yhteistyössä asiakkaan ja läheisen kanssa.

Palvelun myöntäminen edellyttää, että asiakas tarvitsee säännöllisesti / jatkuvaluontoisesti apua päivittäisissä toiminnoissa.

Myöntämisen perusteena lisäksi (vähintään yhden perusteen alla olevista tulee täytyä):

- asiakkaan kotona asumista heikentää tilapäisesti toimintakyvyn lasku, eikä hänellä ole tarvetta sairaalahoitoon
- asiakas on omaishoidettava (lakisääteinen vapaa, sopimus kunnan kanssa)
- asiakas asuu kotona läheisten antaman päivittäisen tuen turvin (ei sopimusta kunnan kanssa)
- asiakkaalla on äkillinen huolenpidon tarve omaishoitajan sairastuttua
- asiakkaan ympärivuorokautisen hoivan tarvetta on syytä arvioida kodin ulkopuolella
- asiakas tarvitsee kuntouttavaa toimintaa (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen)

Hoitopäivällä tarkoitetaan laitoshoidon tulopäivää, sen jälkeen kertyviä hoitovuorokausia ja laitoksesta lähtöpäivää (asiakasmaksuasetus 2 §).

Laitoshoidossa annettavan lyhytaikashoidon maksu on 48,90 €/vrk (Valtioneuvoston asetus 773/2017, asiakasmaksuasetus 12 §). Maksukaton (v. 2019 683 €) täyttymisen jälkeen laitoshoidon lyhytaikashoidosta maksu on 22,50 €/vrk (Valtioneuvoston asetus 773/2017, asiakasmaksulaki 6a §).

Lyhytaikaishoito perhehoidossa tai asumispalvelussa on 30 €/vrk. Lyhytaikaisen asumispalvelun maksut eivät kuulu asiakasmaksulain mukaisen maksukaton piiriin.

Päivä- ja yöhoidon maksu perhehoidossa, asumispalveluyksikössä tai laitoksessa on 22,50 €/vrk (6-8h) (Valtioneuvoston asetus 773/2017, asiakasmaksuasetus 13 §).

Omaishoitajan vapaan ajalta hoidettavan asiakasmaksu on 11,40 €/vrk (Valtioneuvoston asetus 773/2017, asiakasmaksulaki 6b §). Maksua perittäessä meno- ja lähtöpäivä lasketaan yhdeksi hoitopäiväksi.

Tehostettu palveluasuminen

Tehostettu palveluasuminen on tarkoitettu ikäihmisille, jotka toimintakyvyn heikkenemisen myötä tarvitsevat jatkuvaa apua ja tukea omatoimiseen asumiseen. Asumispalvelu on kotona asumista.

Palveluasumisen maksut muodostuvat neljästä eri osasta:

1. Asukkaalla on vuokrasopimussuhteinen asunto. Vuokrasopimuksen asiakas tekee palveluntuottajan tai kiinteistön omistajan kanssa. Vuokra muodostuu asunnon/huoneen koosta/m² sekä yhteisten tilojen kohdentamisesta asukasta kohden. Tästä syystä vuokrien suuruudet vaihtelevat eri asumisyksikköjen kohdalla. Vuokran asukkaalta laskuttaa palveluntuottaja.
2. Asukkaalle määritellään kotihoidon maksu (asiakasmaksuasetus 3 §). Asukkaan bruttokuukausituloista (tulot ennen verotusta) vähennetään 576 euroa (ns. suoja-osa). Tästä jäljelle jäävästä summasta hoivamaksun suuruus on 35 prosenttia kuukaudessa. Tuloiksi lasketaan myös eläkettä saavan hoitotuki. Eläkkeensaajan asumistukea ei huomioida tulona.
3. Ympärivuorokautisen hoidon palvelumaksu on vähintään 80,00 euroa/kk. Palvelumaksu sisältää mm. siivouksen tarvikkeineen, henkilökohtaisen pyykin pesun ja asukashälytinja järjestelmän.
4. Ateriamaksu on 438 €/kk

Tehostetussa palveluasumisessa olevat asiakkaat ovat oikeutettuja Kelan myöntämiin etuuksiin, joita ovat:

- eläkkeensaajan hoitotuki (v. 2019 perushoitotuki 70,52 €/kk, korotettu hoitotuki 153,63 €/kk ja ylin hoitotuki 324,85 €/kk)
- eläkkeensaajan asumistuki
- lääkekatto eli vuotuinen omavastuu ja sen täyttyminen (v. 2019 572 €)
- muut kelakorvaukset, kuten muillakin kotona asuvilla, esim. yksityislääkäripalkkioista (silmälääkäri), matkakorvaukset

Muut

- terveydenhuollon kustannuksien vuotuinen yläraja eli maksukatto (maksukatto 683 €, ks. Kunnallisen terveydenhuollon asiakasmaksujen maksukatto)
- maksualennus tai maksuvapautus kaupungin perimiin asumispalvelumaksuihin
- toimeentulotuki

Tilapäiset poissaolot eivät vaikuta vuokran määrään. Ateria- ja palvelumaksut hyvitetään jokaiselta päivältä, mikäli poissaolo johtuu laitoshoidosta. Muissa tapauksissa maksu hyvitetään viiden vuorokauden ylittävältä poissaololta.

Laitoshoito

Vanhuspalvelulain 980/2014 14 § mukaan laitoshoidon on viimesijainen hoitomuoto. Iäkkään ihmisen palveluntarpeeseen voi kunta vastata pitkäaikaisella laitoshoidolla vain, jos siihen on lääketieteelliset perusteet tai asiakas- tai potilasturvallisuuden liittyvät perusteet (14a §).

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevalta peritään maksukyvyyn mukaan määräytyvä maksu. Maksu voi olla enintään 85 prosenttia hoidossa olevan nettokuukausitulosta. (Asiakasmaksulaki 7c§, 10b§) Maksu voidaan kuitenkin määrätä enintään sen suuruiseksi, että hoitoa saavan henkilökohtaiseen käyttöön jää kuukausittain vähintään 108 euroa (valtioneuvoston asetus 773/2017).

Jos pitkäaikaisessa laitoshoidossa oleva on välittömästi ennen laitoshoidon alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa ja hänen kuukausitulonsa ovat suuremmat kuin puolison kuukausitulot, maksu määräytyy puolisojen yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevalta perittävä maksu voi olla enintään 42,50 prosenttia edellä mainituin perustein yhteenlasketuista kuukausituloista. Laitoshoidossa olevan henkilökohtaiseen käyttöön tulee kuitenkin jäädä vähintään 108 euroa kuukaudessa. Mikäli molemmat puoliset ovat pitkäaikaisessa laitoshoidossa, maksu määräytyy samoin kuin edellisessä kappaleessa on määritetty. (Asiakasmaksulaki 7c §)

Tuloina otetaan huomioon eläkkeet ja niihin rinnastettavat jatkuvat etuudet, elinkorot ja kiinteistön luovutuksen yhteydessä määrääjäksi tai elinkaudeksi pidätetty rahana suoritettava etuus (syytinki) sekä muut jatkuvat henkilökohtaiset tulot samoin kuin pääomasta ja muusta omaisuudesta saatavat nettotulot kuten korko-, osinko- ja vuokratulot. (Asiakasmaksulaki 10b §)

Metsätulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 3 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto hehtaarilta kerrottuna metsämaan pinta-alalla. Tästä määrästä vähennetään 10 prosenttia ja metsätalouden korot. (Asiakasmaksuasetus 28 §)

Tuloina ei oteta huomioon asumistukea, vammaistukea, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuisopintorahaa, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, kuntoutusrahalain mukaista ylläpitokorvausta, työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea. (Asiakasmaksuasetus 29 §)

Hoitopäivämaksun saa periä vain kerran kalenterivuorokaudelta. Jos asiakas siirtyy välittömästi toiseen laitokseen, lähettävä laitos ei saa periä maksua siltä päivältä, jona asiakas siirtyy. (Asiakasmaksuasetus 12 §)

Huomioitavaa

Sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon henkilön maksukyvyyn mukaan määrätty maksu voidaan jättää perimättä tai sitä alennetaan siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä (asiakasmaksulaki 11 §). Sosiaalityöntekijä määrittelee maksut ja perimättä jättämiset.

Asiakasmaksun alentaminen/perimättä jättäminen on ensisijainen toimeentulotukeen nähden.

Kotona annettavan palvelun, laitoshoidon tai perhehoidon keskeytyessä esimerkiksi omaisen ottaessa asiaan hoitoonsa yli viideksi päiväksi, ei kuukausimaksua peritä viisi päivää ylittävältä osalta. Jos kotona annettava palvelu keskeytyy lyhyemmäksi ajaksi kunnasta johtuvasta syystä tai palvelun saaja on kunnallisessa laitoshoidossa, ei kuukausimaksua peritä poissaolopäiviltä. Kotona annettavan palvelun, laitoshoidon tai perhehoidon keskeytyksen jatkuessa koko kuukauden, maksua ei peritä lainkaan. (Asiakasmaksuasetus 32§)